

Preklad: Katarína Sedláková

Plukovník – vták

Christo Bojčev

www.hristoboytchev.com

Šest' bláznov spolu s doktorom – narkomanom je na malej psychiatrickej klinike uprostred zimy v balkánskych horách. Zablúdené lietadlo OSN sem omylom zhodilo kontajner s teplými vojenskými uniformami. Blázni si ich obliekajú a uniforma odrazu v jednom z nich /bývalom plukovníkovi/ prebúdza profesionálny vojenský inštinkt. Pod jeho vedením sa z bláznov stáva elitná vojenská jednotka rýchleho nasadenia...

OSOBY

Doktor

Fetisov

Chačo

Matej

Kiro

David

Pepa

PROLÓG

DOKTOR

Na psychiatrii niet normálneho doktora. Možno práve to bolo príčinou, prečo som sa jej začal venovať: často som upadal do ťažkých depresií pred absurdnými otázkami o bytí. Vo filozofii sa to nazýva existencializmus. Ano, nikdy som nemal názor na človeka. Viem, že v každom konflikte je veľa pravdy, ale nikdy som presne nevedel na ktorú stranu sa mám prikloniť. Toto sa zas v psychiatrii nazýva „Hamletovský komplex“.

V krajskej psychologickej poradni, kde vládla strašná mizéria mi povedali, že veľmi potrebujú mladého a energického špecialistu, ako som ja. Lenže, nie tu, ale v pobočke „Štyridsiatich svätých mučeníkov“, pomenovanej podľa bývalého kláštora v horách. Bolo umiestnených desať zaujímavých, ale neškodných prípadov. Povedali mi – „lekárovi tam nehrozí žiadne riziko, pretože tam žiadny lekár nie je.“

Dlho sme išli rozbitou horskou cestou. Hora bola čoraz divokejšia a vznešenejšia, cesta čím ďalej, tým prehnitejšia. Na konci tohto zlovestného pekla sa objavili ruiny kláštora. Boli sme presne v srdci Balkánu.

Večer. Hukot auta a svetlo majákov.

ŠOFÉR Toto je kláštor. Musím sa vrátiť. Padá už hmla a sú tu vlci.
DOKTOR Akí vlci?
ŠOFÉR Ozajstný! Kým napadne sneh skrývajú sa tu.
DOKTOR A keď napadne sneh?
ŠOFÉR Je ich ešte viac.
DOKTOR A ako vám vozia stravu?
ŠOFÉR Nijak.
DOKTOR Nerozumel som.
ŠOFÉR Ved' pochopíš.
DOKTOR Žije tu okrem chorých ešte niekto?
ŠOFÉR Som ti povedal. Vlci.
DOKTOR Aspoň, že to!
ŠOFÉR Veru. No, tak...

PRVÝ OBRAZ

Izba v kláštore. Chačo zaujato číta otočený chrbtom ku dverám. Na posteli pri okne nehybne sedí Fetisov so zarastenou bradou a neupravenými vlasmi, neprítomne hľadí von. Všetci sú zakrútení v dekách. Vchádza Doktor.

DOKTOR Dobrý večer.

Nevšimajú si ho.

DOKTOR /hlasnejšie/. Dobrý večer.

Žiadna reakcia.

DOKTOR /kričí/. Dobrý večer!

Rovnaký výsledok

DOKTOR /kričí/. Ste hluchí? Trikrát som povedal „dobrý večer“.

Druhými dverami vchádza Pepa.

PEPA /sústredene si prezerá doktora/. Nepoznáme sa z hranice na Dunajskom moste?
CHAČO /vidí doktora/. Nový pacient?
DOKTOR Som nový lekár.
CHAČO /úctivo/. Teší ma. Bol som študentom Divadelnej akadémie. Nejaký monológ?
DOKTOR Pred chvíľou som povedal „dobrý večer“.
CHAČO Prepáčte nevidel som vás.
DOKTOR Ja som kričal...
CHAČO Som úplne hluchý, doktor...
DOKTOR /ukazuje na Fetisova/ Aj ten je hluchý?
CHAČO Neviem. Nikdy som ho nevidel hovoriť. Viem len, že ho volajú Rus.
DOKTOR Kde je sestra?

CHAČO Ušla.
DOKTOR Čím kúrite?
CHAČO Ničím. Spíme spolu, aby sme sa zohriali.
DOKTOR Takže ty si hluchý?
CHAČO Úplne. Granát mi vybuchol v rukách a ohluchol som...
DOKTOR A ako to, že teraz počuješ?
CHAČO Nepočujem. Čítam z úst. Koľko je hodín?
DOKTOR Devätnásť tridsať.
CHAČO O pol hodinu začínajú správy.

Pepa celý čas počíta niečo nad hromadou listov, šepkajúc nejaké čísla. Potom padá na kolena.

PEPA 195 375! Pane, odpust' mi! /Stále šepká nejakú modlitbu./
MATEJ /silno búcha na dvere a kričí z vonku/ Idem!
DOKTOR Niekto chce vojsť.
CHAČO Maličký. /Ku dverám./ Vojdi!
MATEJ /bojazlivu otvára a zastane vo dverách/. Idem!
CHAČO Dobre, pod'.
MATEJ Nech sa nikto nehýbe!
CHAČO Dobre, dobre...
MATEJ Dobre, a hýbeš sa.
CHAČO Stojím. /Ostáva nehybne./

Maličký opatrne vchádza, zakrádajúc sa tesne popri stene. Vyplášeným pohľadom sleduje ostatných. Doktor urobí krok a on stuhne od ľaku, svieti na Doktora červeným lampášikom.

MATEJ Nehýb sa! Jeden chybný krok a doživotné väzenie.
CHAČO To je doktor.
MATEJ Pred súdom sú si všetci rovní. /Vlieza pod najvzdialenejšiu posteľ/. Už sa môžete pohnúť, ale nech na mňa nikto nestúpi!
DOKTOR Čo sa to tu deje?
CHAČO Cíti sa byť veľmi malým a bojí sa, aby ho niekto nepristúpil.
MATEJ Iba večer. Cez deň som normálny, no ako sa zotmie, zmenšujem a zmenšujem sa, až kým nie som celkom maličký. Ako vrabček. Nosím tento lampáš, aby ma niekto v tme nepristúpil a potom nemusel hniť vo väzení.
/dvíha hlavu od svojich výpočtov/. 380 740! Pane, odpust' mi!

Vchádza David s nožom v ruke, držiac sa za slabiny.

DAVID Odrežem ho!
MATEJ Chod' napravo a pozeraj sa pod nohy!
DAVID Rozhodol som sa – odrežem ho!
MATEJ Odrež, odrež, ale pozeraj sa, kde stúpaš!
DAVID /vidí Doktora/ Máme nového blázna?
CHAČO To je doktor.
DAVID Doktor!?
DOKTOR Áno, ja som doktor.
DAVID /ešte stále si silno stíska slabiny/. Doktor, je to veľmi zlé!
DOKTOR Bolí?

DAVID Ešte horšie. Odrežem ho!
CHAČO Rež si ho po správach, prosím t'a.

Dvere sa tiahavým vŕzganím pomaly otvárajú, na prahu zastane Kiro, rozmyšľajúc, či má vojsť, nakoniec si sadne vedľa Chača.

CHAČO Vedľa mňa si nesadaj, ja už nemám nič. Pozri. /obráti si obe vrecká/.

Kiro sa premiestni k Davidovi.

DAVID Ja tiež nemám, pozri. /tiež mu ukazuje vrecká/.

Kiro si sadá na posteľ v kúte.

MATEJ /kričí zdola/. Niééé! Pôjdeš do väzenia.
KIRO Už som tam bol. Nie je to tam horšie ako tu.
DOKTOR /Kirovi/ Čo potrebujete?
MATEJ Nič. Nič nám nechýba.
CHAČO Kradne a všetko prepíja.
KIRO Kradnem, ale neprepíjam!
DAVID A kláštorné víno?
KIRO Víno som neukradol, našiel som ho!
MATEJ A benzín z džípu?
DOKTOR Aký džíp?
DAVID Vyradený. Darovali mi ho vojaci a k tomu 500 litrov benzínu a on mi ho vypil.
CHAČO Tichóóó! Správy!

Chačo pustí televízor, objavuje sa čierno-biela začiatočná zvučka správ, ale nie je počut' žiadny zvuk. Všetci uprú pohľad na obrazovku, samozrejme, okrem Rusa, ten stále hľadí do okna.

VŠETCI DOKTOR /začudovane na nich pozera/. Nejde zvuk?!
DOKTOR Tšššt!
DAVID /ticho/. Prečo nie je zvuk?
Zvuk nefunguje.

Na obrazovke sa objaví hlásateľ a začína hýbať ústami. V tej istej chvíli Chačo upriamí pohľad na hlásateľa a začína „ozvučovať“:

CHAČO Dobrý večer, dámy a páni, aj dnes pokračujú zúrivé boje na Balkáne. OSN sa opäť pokúsila previezť konvoj s pomocou do okupovaných zón, ale ten bol zadržaný nepriateľskými silami...

Tma.

DRUHÝ OBRAZ

DOKTOR /telefonicke/. Haló! Haló! Krajská psychiatrická klinika? Haló, pán hlavný lekár, volám z ústavu „40 svätých mučeníkov“. Nemáme lieky, nemáme posteľnú bielizeň, nemáme veci, nemáme stravu... Prosím? Dar od vojenských jednotiek? Áno, áno! Konzervy s paradajkovým pretlakom máme, ale tie sú už po záruke. Čo? Aby sme ich zjedli, kým sa nepokazia? Nemáme vôbec lieky... potrebujem nové lieky. Počujete? Upokojujúce a morfium. Morfium! Haló? Haló? Haló?

/Doktor tresne slúchadlom a začína niečo hľadať vo vreckách./

DOKTOR Bože!

/Otvára cestovný kufor so svojimi vecami a zúfalo pokračuje v hľadaní. Kto si klope na dvere./

DOKTOR /kričí/. Nie!

Do pracovne vchádza Dávid, držiac sa na slabinách.

DAVID Hrôza, doktor...

DOKTOR Čo?

DAVID Absolútна impotencia!

Doktor sa nadalej hrabe vo veciach, a potom prejde ku skrini s liekmi.

DOKTOR /číta etikety na liekoch/. Luminal, diazepan, valerian...

/Odhodí lieky nabok a hľadá ďalej./

DAVID /opakuje/. Úplná impotencia a zhoršuje sa to...

DOKTOR Odkedy?

DAVID Už asi rok.

DOKTOR Máš ženu?

DAVID Neviem... Ak neušla... Ved' som ti povedal, že už som tu rok. Úplná impotencia!

DOKTOR A deti?

DAVID Šest'. A, zdá sa, toľko aj ostane...

DOKTOR Nie je ich dosť?

DAVID Ked' sa nedá viac... Strašná hanba, doktor!

DOKTOR Dáš sa do poriadku.

DAVID Óoóch! Ja viem, kto by ma mohol dať do poriadku, ale nechce.

DOKTOR Kto?

DAVID Pepa, tá Pohraničiarka. Iba ona ma môže dať do poriadku.

DOKTOR Ako ťa dá do poriadku?

DAVID Tie vedia všetko...

DOKTOR Tie Pohraničiarky?

DAVID Kurvy... Zavolám ju?

DOKTOR Práve teraz?

DAVID Čaká na chodbe. /Otvára dvere/. Pod' ďalej! /Doktorovi/. Povedz, že sa dáme do toho.

Pepa vchádza, nahodená ako mniška do bielej plachty. Doktor stále hľadá.

PEPA Pamätaš sa na mňa, však?
DOKTOR Odkial?
PEPA Z Dunajského mosta. Si šoférom kamiónu TIR 29-86 A so sofijskou značkou. Všetci si ma pamätajú. Vybavovala som 15 kamiónov za deň celých päť rokov.
DOKTOR Boli ste pohraničiarkou?
PEPA Aj tak sa to dá povedať. Všetci muži ma poznajú.
DOKTOR Všetci?!
PEPA Päť rokov po 365 dní je spolu 1825. Vynásob to 15 ľuďmi na deň – dostaneš presne 28 375 ľudí. Všetko som zdokumentovala! Pepa Pohraničiarka pozná všetkých chlapov!
DOKTOR Všetci muži - to nie je 28 375!
PEPA Áno, ale ak sa každý z nich pochválil dvom - to dáva 65 125. A tí, ak sa pochvália ďalším dvom, dáva 195 375. A keď sa tí pochvália ďalším dvom... 195 375! Toľko ľudí môže, iba ja nie!
DAVID Zapadla mi duša hriechom...
PEPA Užívate lieky?
DOKTOR Aké lieky? Toto tu nie je žiadna nemocnica.
PEPA A čo?
DOKTOR Kláštor, nie? Nie je to kláštor?
PEPA Samozrejme, kláštor.
DOKTOR Aj ja si to myslím. Pôstom a modlitbou sa očistújem od hriechov. Chcem byť ako Matka Tereza. /Dáva si plachtu na hlavu a odchádza./
DAVID /za ňou/. Vráť sa. Doktor ti chce niečo povedať...
DOKTOR Teraz nie. Dnes som už skončil.

/Doktor sa pokúša za nimi zatvoriť dvere, ale zvonku ich niekto tlačí, aby mohol vojsť./

KIRO /zvonku/. Pomoc! Pomoc!

Nakoniec sa Kirovi podarí otvoriť dvere a vovalí sa dnu.

KIRO Bijú ma!
DOKTOR Bijú ťa? Prečo kradneš?
KIRO Ja to nerobím náročky.
DOKTOR To s tým kláštoriným vínom je pravda?
KIRO Našiel som ho v izbe...
DOKTOR Kde je?
KIRO Vypil som ho.
DOKTOR A benzín?
KIRO Ten som predal...
DOKTOR Kam?
KIRO Do Srbska.
DOKTOR Prešiel si hranice v pižame?!
KIRO Cestoval som v ležadlovom vozni... Nerobím to náročky. Aha, dnes zase... / Hádže peniaze na stolík v kancelárii./
DOKTOR Čie sú tieto peniaze?
KIRO Bláznov.

DOKTOR Okamžite im ich vráť.
KIRO To nemá význam. Znova im ich ukradnem.
DOKTOR Tak ich drž u seba a keď budú potrebovať dás im ich.
KIRO Presne tak to robím. Aha. */Vyberie list./* Od herca som zobraľ 700 – dal som 580. Od Malinkého som zobraľ 1200 – dal som mu 900. Všetko tu mám presne zapísané. Pepe som dal viac, než som jej zobraľ...
DOKTOR Budeš strážiť aj moje. */Hľadá peniaze po vreckách./*
KIRO Už som si ich zobraľ.
DOKTOR Kedy sa ti to podarilo!
KIRO Toto je tiež vaše. */Podáva mu škatuľku s ampulkami./* Neužívam morfium, iba alkohol. */Odchádza./*

Doktor naberá dych, aby sa upokojil po prežitom šoku, potom zatvára dvere, otvára ampulku a vpichuje si ihlu do ruky. Zvonku niekto klope na dvere.

CHAČO */zvonku/. Doktor!*
DOKTOR */kričí/. Teraz nie!*

Doktor vyťahuje ihlu a spokojne sa uvoľňuje.

DOKTOR Všetko, čo som o sebe povedal je pravda, okrem jedného – v skutočnosti nie som lekár. Ja som jednoducho narkoman. Niekoľkokrát ma liečili na psychiatriu – jediný výsledok bol, že som nahradil heroín morfiom. Na klinikách sa ľahko nájde morfium... A ešte niečo: kým ma neúspešne liečili, prečítal som všetky učebnice psychiatrie. Tak som prišiel na myšlienku vydávať sa za lekára, aby som si mohol zaobstaráť morfium. A teraz som tu s mojim falošným diplomom a poslednými desiatimi ampulkami morfia. Dúfal som, že tu ešte nejaké nájdem. Tu však morfium nie je a tak čakám novú dodávku liekov. Tak to je.

Tma. Zvonku počut' Chačov hlas.

CHAČO Dobrý večer, dámy a páni. Dnes ukrutné boje na Balkáne pokračujú. OSN sa opäť pokúša dopraviť konvoj s pomocou okupovaným oblastiam, ale konvoj bol zadržaný nepriateľskými silami...

TRETÍ OBRAZ

Rus pozera von oknom. Doktor, ešte stále pod vplyvom narkotík, číta jeho chorobopis.

DOKTOR */číta/. „Dmitrij Fetisov, 49 ročný. Otec – Rus, matka – Bulharka. Vojenské vzdelanie... Dobrovoľník v Afganistane a v Bosne. Po silnom psychickom šoku nehovorí dva roky.“ /Zodvihne hlavu k Fetisovovi./*
DOKTOR Hm, budeme rozprávať?

Fetisov sa nepohnie.

DOKTOR Koľkého je dnes?

Rovnaká odpoved'.

DOKTOR Áno... Dátumy si ani ja nepamätam... Čo si robil?

PEPA Šofér TIRáku. Červený kamión s moskovskou značkou.

DOKTOR /kričí/. Haló! Počujete ma?

CHAČO Po výbuchu v kasárňach som ani ja nič nepočul... Naučil som sa rozumieť povelom. Pozeral som sa veliteľovi na ústa a sledoval, čo robia druhí. Najprv som sa naučil počuť „pozor“, potom „vľavo“ a „vpravo“.

Dovtedy nehybný Fetisov, mechanicky vykonáva povely.

CHAČO Potom „pochodom vchod“, „raz-dva, raz-dva...“

Fetisov nemotorne kráča pochodovým krokom a odchádza z javiska... Všetci sa za ním udivene pozerajú.

CHAČO Bože, on počuje a hýbe sa?

DOKTOR To je iba vojenský inštinkt. Vojenský inštinkt je neuveriteľne trvalý.

CHAČO Kde som to skončil?

DOKTOR Pri „pochodom vchod“.

CHAČO Áno. A „pochodom vchod, pochodom vchod...“ skončil som na Divadelnej akadémii...

DOKTOR Čože?

CHAČO Áno. Urobil som všetky skúšky a prijali ma. A nikto si nevšimol, že som úplne hluchý.

DAVID Začínajú správy!

/Doktor takmer zaspáva./

CHAČO Dobrý večer, dámy a páni. Dnes ukrutné boje na Balkáne pokračujú. OSN sa opäť pokúša dopraviť konvoj s pomocou k okupovaným zónam, ale konvoj bol zadržaný nepriateľskými vojakmi ... Hovorca OSN oznámil, že túto noc začne zhadzovanie humanitárnej pomoci zo vzduchu lietadlami Britských vzdušných síl...“

Doktor už spí, zdrogovaný.

DAVID Ty každý večer opakuješ jedno a to isté.

CHAČO Ja si tie správy nevymýšľam. Hovorím ich tak, ako sú.

KIRO Určite vymeníš aspoň čiarky. S jedným textom robíš už šest mesiacov...

CHAČO To nie je pravda! Teraz som napríklad povedal, že túto noc budú z lietadiel spúšťať humanitárnu pomoc, a predtým som to nehovoril.

DAVID Hovoril si to.

CHAČO O lietadlách som nehovoril.

KIRO Mne je to v podstate jedno. Ale text sa musí meniť...

CHAČO Správy nie sú monológy. Monológov viem veľa a môžem vám každý večer povedať iný. Tak teda, začínam. Prvý monológ – tragikomický...

Všetci bežia ku dverám.

CHAČO Iba jeden!

Rozbehne sa za nimi von. Ostanú Pepa a David.

DAVID Prosím ťa! Iba ty ma môžeš dať do poriadku.
PEPA Už som ti povedala. Nie!
DAVID Len si ku tebe ľahnem?
PEPA Nie!
DAVID Ved' vieš, že ti aj tak nič nemôžem urobiť...
PEPA Dokonca aj myšlienka je hriech.
DAVID Tak ty na nič nemysli.
PEPA Nie!
DAVID Pomôž mi, som chorý. Urob dobrý skutok!
PEPA Nie!
DAVID Urob dobrý skutok a Boh ťa spasí. Boh ti potom všetko odpustí.

Pepa mlčí.

DAVID Všetko ti odpustí!
PEPA Myslí?
DAVID Samozrejme. Boh má radšej hriechov ako spravodlivých. Aj doktor to povedal.

Doktor niečo mrmle zo sna.

DAVID Počula si?
PEPA Zaviaž mi oči, aby som nevidela hriech.
DAVID Hned'. /viaže jej oči/.
PEPA Zaviaž aj svoje!
DAVID Dobre. /zaväzuje si oči/.

Ostatní chorí vchádzajú po prstoch a so záujmom očakávajú výsledok.

PEPA /prežehná sa/. Bože, odpusti mi!
DAVID Pomôž mi, Bože.

Ostatní chorí sa tiež v nádeji prežehnávajú. Dvojica sa schováva za posteľou...Po chvíli David takmer s pláčom vstáva.

DAVID Začo ma tak trestáš, Bože, začo?
PEPA Ďakujem ti, Bože, že si ma zachránil pred hriechom!
DAVID Začo ma trestáš, Bože? Ak som Cigáň, nie som človek? Nás nevidíš, Bože?
Čo, my nie sme? My, Cigáni, nie sme?!

Nahnevane podíde k ostatným.

DAVID Čo pozeráte? Viete vy, akí sme my – Cigáni? Viete? Cigáni ste vy, ja som Róm. Róm! My, Rómovia sme vytvorili Rím. Počuli ste o bratcoch Romulovi a Rémovi, ktorých vychovala vlčica? Hej? No, tak ten Romulus bol čistý Róm. A preto sa mesto volá Roma...A čo Rómeo a Júlia? Rómeo – aj ten je náš. A Roman Polanski? Romskij-Korsakov? Romen Polan? Romi Schneider?

A CD - Rom? Aj ten. My, Rómovia, máme aj štát – Romania. A na jar na cigánskom sneme v Brašove ma urobia cigánskym barónom. Potom uvidíte, kto som ja! Uvidíte!

/Hnev mu prechádza do plaču a David otriasený odchádza. Tma. Nočná búrka, rev vetra napĺňa scénu, blýska sa a hrmi. Zvuk búrky sa mieša so zvukom nízko letiacich lietadiel./

DOKTOR Prišla zima a sneh zasypal horské cesty. Nikto sa o nás nezaujímal a my – šiesti blázni a jeden narkoman – sme ostali zaviati snehom uprostred hôr. Aj správy z frontu boli stále také isté, ale tie ma nezaujímali. Mal som druhý svet, do ktorého môžem vždy ujsť - akýsi neexistujúci ale prekrásny svet, v ktorom sa dalo ľudsky žiť a kde boli ľudia anjeli. Ostávalo mi však už iba niekoľko ampuliek a preto som si musel hľadať nové miesto, kde by som sa dostal ku droge. Táto nočná búrka bola neobvyčajná. Hrmelo v novembri. Počas celej noci nad kláštorom hučali lietadlá, čo zablúdili v búrke, ale najnezvyčajnejšie bolo to, čo sme uvideli ráno na dvore kláštora...

ŠTVRTÝ OBRAZ

Dvor kláštora ráno. Uprostred je veľký balík s emblémom OSN zavesený na padáku. Objaví sa Kiro s dvoma bandaskami na benzín, dlho si tú vec obzerá zo všetkých strán.

CHAČO Stoj!

Kiro dvíha ruky.

CHAČO Kde si to ukradol?

KIRO Tu boli.

CHAČO Toto tu predtým nebolo.

KIRO Spadlo to v noci.

CHAČO Z neba?

KIRO Ked' je s padákom...

Objaví sa Doktor.

DOKTOR Čo sa tu deje?

CHAČO Ukradol zásielku OSN.

KIRO Ja nie. Chcel som ju ukradnúť, ale neurobil som to.

Doktor si obzerá nápisu na debne.

DOKTOR To je humanitárna pomoc pre okupované zóny.

Večer som vám hovoril, že budú púšťať pomoc zo vzduchu.

Sto kilometrov okolo nás nie sú žiadne okupované zóny.

Zablúdili v búrke. Oni nerobia rozdiel, pre nich je všetko Balkán. Povedalo sa im „Pust' nad Balkánom.“ a oni pustili.

Čo teraz...

DOKTOR Vrátime ho OSN?

CHAČO Večer sme nič nejedli...

Doktor váha.

KIRO Možno že sú tam lieky, morfium...Otvoríme?
DOKTOR Otváraj!

/Otvára debnu a vyberá najskôr hodvábnu vlajku so znakom OSN a spod nej – zabalené vojenské uniformy./

CHAČO Vojenské uniformy?

V tejto chvíli dobehol David.

DAVID Doktor, našiel som debnu s konzervami a čokoládou.
DOKTOR Kde?
DAVID Za kláštorom.

Prichádza Malinky.

MATEJ /nesie debnu/. Doktor, hora je plná padákov!
KIRO Noste všetko do skladu!
DOKTOR Čo ak ich budú hľadať?
KIRO Kto by ich hľadal? Angličania?

Tma.

DOKTOR Morfium, samozrejme, nebolo, ale od tej chvíle som prestal telefonovať do krajskej psychiatrickej poradne. Neviem, kto bol v tejto vojne vinný a kto nevinný, ale som si istý, že ak z nej mal niekto osoh, tak sme to boli my.

PIATY OBRAZ

Uprostred izby je otvorený kontajner. Pacienti si obliekajú vojenské uniformy a hltavo jedia jedlo z balíkov. David sa zabáva, obliekajúc Fetisova ako bábu do vojenskej uniformy. Fetisov je už dokonale ustrojený. Po chvíli si Kiro utiera penu z ušpinenej tváre, ostatní sa smejú.

KIRO Hotovo!
CHAČO Daj mu aj čiapku!
KIRO /dáva Fetisovovi čiapku/. Tak! Je hotový! /nahlas/ Vstaň!

Fetisov sa pomaly vzpriami.

DAVID /ohúrený/. Je ako naozajstný.
KIRO Pod'me, bude sa pochodovať. /nahlas velí/. Pozor! /Fetisov všetko mechanicky vykonáva/. Pochodom vchod! Raz – dva! Raz – dva...
MATEJ /pod posteľou/. Nie ku mne!
KIRO Čelom vzad!

Fetisov pochoduje po scéne a ostatní sa pučia od smiechu.

KIRO Stoj! Bravó, pán plukovník!
CHAČO Prečo plukovník?
KIRO Lebo tak vyzerá... Ak neveríš, spýtaj sa ho.
CHAČO /kričí/ Plukovník Fetisov?

Fetisov potrasie hlavou.

KIRO Vidíš? Opýtaj sa ešte raz.
CHAČO Plukovník Fetisov?
FETISOV /ticho, mechanicky/. Áno.

Všetci sú prekvapení, po prvýkrát počuli jeho hlas.

CHAČO On hovorí? /opäť k Fetisovovi/ Plukovník Fetisov?
FETISOV /prikyvne hlavou/. Ja!

Všetci sa pučia od smiechu, Fetisov sa chytá za hlavu a potáca sa.

KIRO Drž sa, plukovník! Pozor! Ved' ty si plukovník Fetisov.

Fetisov opäť kýva hlavou.

KIRO /hlasnejšie/. Ty si plukovník Fetisov!
FETISOV Je to pravda.

Opäť smiech.

KIRO /salutuje/. Pán plukovník. Jednotka „40 Svätých mučeníkov“ čaká na vaše rozkazy! Nech sa páči, pán plukovník.

O chvíľu Fetisov nahlas a ostro kričí.

FETISOV Vztyk!

Všetci sa vyplašene strhnú.

FETISOV Vztyk!

Všetci vstanú.

FETISOV Vyrovnať!
DAVID On určite...
FETISOV Pri nástupe nerozprávať! Pozor! Vojak Ivanov?

Chačo sa vystrašene obzerá.

FETISOV Ivanov?
CHAČO Ja?

FETISOV Čaj!

CHAČO Rozumiem, pane...

FETISOV /kričí/. Plukovník!

CHAČO Rozumiem, pán plukovník. /nalieva čaj/.

FETISOV /chlípe čaj, prechádza sa popred nastúpených a zastáva pred Kirom/. Prečo je nás tak málo?

KIRO /nadýchne sa, pokrčí ramenami/. To len...

FETISOV Kde sú ostatní?

CHAČO V krajskom ústave sú ešte nejakí...

FETISOV Ranení?

CHAČO Aj tak sa to dá povedať...

FETISOV Chcem kompletný zoznam všetkých ranených a zabitých, jasné?

KIRO Jasné!

FETISOV Vyrovnat! Pozor! Páni, aj keď v malom počte, predsa budeme víťaziť! Aj päť ľudí tvorí batalión, stačí len chcieť. Ba čo viac, páni: voják, hoci aj sám, je predsa voják. Jasné?

MATEJ Tak je!

FETISOV /zbadá Mateja pod posteľou/. A ty, bojovník, prečo si tam?

MATEJ Ja..., ja som veľmi maličký, pán plukovník.

FETISOV Ked' nosíš uniformu, nie si malý. Povolanie?

MATEJ Šofér, pán plukovník.

FETISOV Potom budeš vrtieť volantom, voják...

MATEJ Mateev, pán plukovník.

DAVID /bojazlivo/. Ja..., ja som bol slobodník, pán plukovník.

FETISOV Výborne, slobodník...

DAVID Slobodník Šukriev, pán plukovník.

FETISOV Výborne, slobodník Šukriev, pamätam si t'a dobre. Pozerám, že sa nehólime, čo?

DAVID Tak je, pán plukovník.

FETISOV Mimochodom, prečo sa neokúpeme, ha? Slobodník?

DAVID Ja.

FETISOV Pripravte kúpel' na 18:00.

DAVID Rozumiem.

Vchádza Doktor.

FETISOV Tento civil je kto?

DAVID Doktor, pán plukovník.

FETISOV Aha..., doktor. /kričí/. Vyrovnat! Pozor!

Doktor šokovaný pozera, Fetisov k nemu kráča pochodovým krokom.

FETISOV /nahlas/. Pán doktor, plukovník Fetisov k vašim službám! Ivanov?

CHAČO Ja?

FETISOV Čaj pre doktora!

CHAČO Vykonám! /nalieva vriacu vodu/.

DOKTOR /naraz vypije/.

Vchádza Pepa.

FETISOV Zdravotná sestra? /zrazí podpätky v ľahkom predklone a galantne predpaží/.
Pani, k vašim službám.
PEPA /omdlie/

Tma.

ŠIESTY OBRAZ

Spoločenská miestnosť.

DAVID Dávaj pozor a počúvaj slobodníka. Premiestni posteľ do zadu. Tak to chcel plukovník.
CHAČO Je to blázón, čo nechápeš?
DAVID Blázón, ale nebezpečný. A ako.
MATEJ /pod posteľou/. Chod' vpravo. Chod' vpravo a dávaj pozor, kde stúpaš v tých bagandžiach. Ak ma pristúpiš, pôjdeš pred vojenský súd.
KIRO Priestor na spanie bude pekný, plukovníkovi sa bude páčiť.
DAVID Nikdy som ho nepočul rozprávať a on bol plukovníkom, tak je. Kto raz komandoval, vždy bude komandovať. Napriek koniec!
KIRO Tri roky nehovorí, iba mlčí, pozera, myslí si svoje a my ani nevieme, s akým človekom to žijeme...
DAVID Ukončil vojenskú akadémiu v Moskve. Bojoval v druhej svetovej vojne...
KIRO Videli ste doktora? Nič nepovedal. Vypil si čaj a odišiel.
DAVID Doktor! Čo môže povedať doktor, keď pred ním stojí plukovník Tamanskej divízie?
CHAČO Tamanskej??!
DAVID Presne tak. V čase Gorbačovovho puču bol v Tamanskej divízii. Velil prvej tankovej brigáde, väznil dvoch pučistov a zabitých ich vyniesol z Kremla v perzskom koberci.
CHAČO Odkiaľ to vieš?
DAVID Od neho.
MATEJ Klameš. Plukovník nikdy o sebe nehovorí.

V tejto chvíli z chodby zaznie Fetisovov hlas.

FETISOV Pripraviť sa na večernú kontrolu!
DAVID Pripraviť sa, rýchlo!

Ostatní sa rýchlo chystajú, Matej sa schúli pod posteľou.

DAVID Pán plukovník, čata je pripravená!
FETISOV Vyrovnať! Pozor! Kontrola začína! Slobodník!?
DAVID Tu!
FETISOV Ivanov?
CHAČO Tu!
FETISOV Penev?
KIRO Tu!
FETISOV Mateev?
MATEJ /spod posteľe/. Tu!
FETISOV /stroho/. Prečo nie si v pozore, Mateev!?

MATEJ Niekto ma pristúpi, pán plukovník.
FETISOV Vojak Mateev, do pozoru!
MATEJ Nemôžem! Bojím sa! Pochope. Pozrite, celý sa trasie.
FETISOV Mateev, do pozoru! Ja, plukovník Fetisov, preberám zodpovednosť!
MATEJ Chcem, ale nemôžem... Prosím vás! Som taký drobný, som taký drobný! /
rozplače sa/
FETISOV /*kričí/*. Vojak Mateev, postav sa!
MATEJ /*pomalý sa zviecha, trasie sa/*.
FETISOV Pozor!!!

Matej inštinktívne stuhne.

FETISOV Pochodom vchod!
MATEJ /*mlčky zaujme miesto v rade a pochoduje malými krokmi/*
FETISOV Armáda, páni, existuje, odkedy existuje ľudstvo a rad máme odvtedy, odkedy existuje armáda. V každej armáde sa musí udržovať rad. Keď si v rade, nikto sa nemôže postaviť na tvoje miesto, pretože vtedy by sa rad rozpadol a ak sa rozpadne rad, rozpadne sa aj armáda. Veľké armády prehrávali kvôli rozpadnutému radu a malé vďaka svojmu zdravému radu víťazili. Ale rad, páni, nie je iba radom vojakov. Rad je v nás a keď sa rad v nás rozpadne, človek prestáva byť človekom. Rad v nás udržiava človeka, spoločnosť, armádu. Pretože duch jednej armády je zároveň vnútorným radom všetkých jej vojakov. Je to jasné?
VŠETCI Jasné!
FETISOV Vyrovnat! Pozor! Vľavo vbok! Vpravo vbok! Vojaci nazdar!
VŠETCI Zdar, pán plukovník!

Tma.

DOKTOR /listuje v knihe/. Pre mňa je situácia s Fetisovom principiálne jasná: t'ažká schizofrénia dostala paranoidnú formu. To sa v psychiatrii nazýva „defáza“. Po niekoľkých dňoch sa aj ostatní pacienti začali pod jeho vplyvom meniť. Namiesto bývalých strašidiel, sú teraz na dvore kláštora stroje presne vykonávajúce príkazy. Ich pohyby sú energickejšie, vety kratšie a jasnejšie. Fetisov, bezpochyby pod vplyvom choroby, nadobudol presvedčenie, potrebu podrobovať si a to nútilo všetkých bezmyšlienkovite prijímať jeho duchovnú moc...

SIEDMY OBRAZ

Doktorov monológ prerušujú zvuky rannej vojenskej trúbky. Obďaleč počut' vysoký Fetisovov hlas: „Raz-dva, raz-dva... „, a na dvore sa objavujú bežci, vyzlečení do pása.

DAVID Pridaj!
CHAČO /Kirovi/ Teraz sme už úplne ako blázni...
FETISOV Nerozprávať a pravidelne dýchať! Raz-dva, raz-dva... Stáť! Obliect' sa! Tak...
Vyrovnať! Pozor! Voľno... Rozdelenie dňa je: do obeda – čistenie dvora. Po obede od 14 do 16 hodiny – oddych. Od 16 do 20 – osobné voľno a večera.
Jasné?

VŠETCI Jasné!

FETISOV Nejaké otázky? Nie sú... Po druhé: od dnes budeme rozdeľovať služby – čistenie okolia a kuchyne. Ivanov?

CHAČO Ja.

FETISOV Dnes začínaš ty.

CHAČO Rozumiem, pán plukovník.

FETISOV Po ďalšie... Páni, máme, ako sa povie, istý delikátny problém. Vzhľadom na okolnosti, žije medzi nami dáma. Sami chápete, že by mala byť prešťahovaná do samostatnej izby.

DAVID Ale tam nie je pec...

FETISOV Áno, to je pravda. Slobodník, postarajte sa o pec a drevo do izby pani Antonovej.

DAVID Rozumiem, pán plukovník. Mateev! Pec a drevo! Behom!

FETISOV Neskončil som...

DAVID Zastaviť! Vyrovnat! Pozor!

FETISOV Dozvedel som sa, že zmizli veci z nočných bední. Prosím vinníka týchto priestupkov, aby obratom vrátil tie veci.

KIRO Rozumiem!

FETISOV Na budúce bude vinník zbavený práva nosiť uniformu. Jasné?

KIRO Ak sa v kasárňach nekradne, čo sú to za kasárne?

FETISOV A nakoniec – o naše zdravie sa stará jeden vysokokvalifikovaný človek. Všetci viete, že hovorím o doktorovi. Dbajte na to, aby sa plnili všetky jeho rady a príkazy. A tiež pri stretnutiach mu preukazujte úctu.

DAVID Pán plukovník! Doktor!

FETISOV Vyrovnat! Pozor! V pravo hľad!

Objavuje sa potácajúci sa doktor. Fetisov urobí krok dopredu a hlásí, preukazujúc úctu:

FETISOV Pán doktor! Všetci sú pripravení na vizitu.

Doktor neformálne pristúpi k vojakom, plukovník ho nasleduje podľa pravidiel krok za ním.

DOKTOR Nazdar!

VŠETCI Zdar, pán doktor!

DOKTOR Nejaké ťažkosti?

CHAČO Vôbec nie, pán doktor.

DOKTOR Petrov?

KIRO Všetko v poriadku.

DOKTOR Mateev?

MATEJ Žiadne, pán doktor.

DOKTOR Dozvedel som sa, že už nespíš pod posteľou?

MATEJ V rade mi je dobre, pán doktor.

DOKTOR To je dobre. Som tu teda zbytočný. Odvahu, vojací!

FETISOV Snažíme sa, doktor! Vyrovnat! Pozor! Doktorovi – hurá!

Tma.

DOKTOR Osud mi dal zvláštnu príležitosť – byť svedkom sociálno-psychologického experimentu, ktorý sa odohrával pred mojimi očami. Nakoniec, každá jedna

spoločnosť je len hra s vlastnými pravidlami, ktoré iba blázni nedodržiavajú. A moji pacienti odvtedy žili podľa pravidiel, ktoré dodržiavalí. To znamená, že už neboli bláznami. Naopak, boli celkom zdraví. Rozhodol som sa, že do toho procesu nebudem zasahovať a nechal som veciam voľný priebeh. Začal som si zapisovať svoje postrehy. Chcel som rozpracovať podobnú formu ako terapiu a dať si ju patentovať. Možno by mi to prinieslo peniaze, a mohol by som sa znova vrátiť k heroínu. Ó, Bože! Droga! Droga!! Droga!!! /Zapicháva si injekčnú striekačku do ruky./

ÔSMY OBRAZ

PEPA Dobrý večer.
DOKTOR Dobrý večer. Posad'te sa.
PEPA Rozhodla som sa, že odídem z kláštora.
DOKTOR Chcete odísť z kláštora?
PEPA Áno.
DOKTOR A kam pôjdete?
PEPA Pôjdem do armády. V armáde stále potrebujú ženy. Nepočuli ste o Matke Guráži?
DOKTOR Samozrejme, že som počul.
PEPA Chcem byť ako ona. A tam, na bojisku, sa chcem vykúpiť z hriechov. Budem ošetrovať ranených a povzbudzovať ich.
DOKTOR Ranení zatiaľ nie sú.
PEPA Budú.
DOKTOR Áno. To je šľachetné, ale teraz do armády ľažko prijímajú ženy.
PEPA Hovorila som s plukovníkom a ten mi povedal, že je to možné.
DOKTOR No, keď to povedal plukovník...
PEPA Zajtra musím odovzdať dokumenty.
DOKTOR Komu?
PEPA Plukovníkovi.
DOKTOR Ach, áno, samozrejme...
PEPA Ale potrebovala by som, aby ste mi napísali medicínske odporúčanie, že som zdravá.
DOKTOR Prečo medicínske?
PEPA Tak povedal plukovník.
DOKTOR Samozrejme. Tu...
PEPA Ak sa dá v dvoch exemplároch... Tak chce plukovník.
DOKTOR Dobre. Tu je ešte jeden exemplár.
PEPA Bez podpisu?
DOKTOR Naozaj? Skutočne... Tu je podpis.
PEPA Aj pečiatku...
DOKTOR Pečiatka je zbytočná.
PEPA Plukovník ju chce.
DOKTOR Dobre, keď ju chce plukovník... Tu je aj pečiatka.
PEPA Znamená to, že som zdravá, však?
DOKTOR Samozrejme.
PEPA Prečo potom hlavný lekár povedal, že som bláznivá?
DOKTOR Každý sa môže myliť.
PEPA Teda sa pomýlil?
DOKTOR Každému sa to môže stat'.

PEPA Hned' teraz mu pošlem jeden exemplár, aby mi druhý raz nekrivdil.

DEVIATA KAPITOLA

FETISOV A teraz, urobíme prehľad reálnych materiálnych zdrojov. Ivanov?
CHAČO /prezerá si výpočty/. Disponujeme potravinami: konzervy a ovocné džúsy
v tomto počte stačia na rok.
FETISOV Slobodník?
DAVID Oblečenie máme približne na desať rokov.
FETISOV Zatiaľ stačí. Penev?
KIRO 84 nemeckých mariek, 24 dolárov a 45 miliónov starých srbských dinárov.
FETISOV Načo sú nám staré dináre?
KIRO Ukradol som ich ešte pred zmenou...
FETISOV Lepšie by boli nové.
KIRO Už nekradnem, pán plukovník. Ale ak mi prikážete...
FETISOV Mateev? Ako sme na tom s dopravou?
MATEJ Máme džíp v bezchybnom stave, ale bez kolies.
KIRO Mal kolesá, ale...
FETISOV Do týždňa nech má kolesá.
KIRO Rozumiem.
MATEJ Nemáme benzín.
FETISOV Do týždňa nech je tu aj benzín.
KIRO Rozumiem.
CHAČO Pán plukovník, môžem niečo dodat?
FETISOV Počúvam vás.
CHAČO Začínajú správy.
DAVID Zaujat' miesta pri správach!

Sadajú si k televízoru.

CHAČO Dobrý večer, dámy a páni. Neúprosné boje pokračujú aj dnes. Konvoj s humanitárnou pomocou OSN bol opäť zadržaný a ako uviedol hovorca, OSN obnoví zásobovanie humanitárnou pomocou zo vzduchu prostredníctvom nočných letov Britských vzdušných súčasťí.
FETISOV To je dobre...
KIRO A ešte ako, najmä ak sa zase pomýlia...
CHAČO Členské štáty NATO vyhlásili, že ak Balkánsky konflikt bude pokračovať, prijmú sa pevné kritériá na zabezpečenie bezpečnosti v Európe. Hovorca NATO oznámi, že žiadosti o členstvo podali takmer všetky štáty bývalého Východného bloku...
FETISOV Východisko je jediné – musíme sa pričleniť k NATO.

Udrie päťštvorou po televízore, z ktorého zaznie zvuk. Počut' hlas hlásateľa: „Boje pokračujú“. Počut' útržky srbských nadávok.

Tma.

DRUHÁ ČASŤ

PRVÝ OBRAZ

Pepa vo vojenskej uniforme a David.

DAVID Prosím ťa! Len vyskúšam.
PEPA Nie!
DAVID Prosím ťa ako spolubojovník.
PEPA Nie!
DAVID Cítim, že je to lepšie. Iba skúsim, či je to lepšie alebo nie.
PEPA Počúvaj, ak neprestaneš, poviem to plukovníkovi.
DAVID Prečo zase plukovníkovi?
PEPA Akože prečo? Tu platí vojenská disciplína.
DAVID Vari neslúžiš Bohu? Boh ti odpustí.
PEPA Teraz slúžim NATO, a NATO neodpúšťa.
DAVID A Dunajský most?
PEPA Mosty do minulosti sú zbúrané, pán slobodník.

Pepa odchádza s vážnou tvárou. Objavuje sa Doktor.

DOKTOR Ako sa máš?
DAVID Je to lepšie, doktor. Čo vojakovi treba? Aby sa najedol, vyspal, a ak sa pritrafi... Ale nepritrafilo sa.

Pribieha upachtený CHAČO.

CHAČO Pán doktor, plukovník vás pozýva na zasadnutie štábu.
DOKTOR Už máte aj štáb?
CHAČO Samozrejme, pán doktor.

V tej chvíli zaznieva prenikavý rev sirény. Chačo a David sa vrhajú na zem.

DAVID K zemi, doktor! Letecký poplach!

Tma.

DRUHÝ OBRAZ

Zasadnutie štábu je na dvore, kde je z prikrývky vybudovaná kabína pre tajné hlasovanie.

DAVID Prichádza doktor!
FETISOV Vyrovnat! Pozor! Vľavo hľad!

Prichádza doktor.

FETISOV Nech sa páči, pán doktor. Môžeme teda začať. /ku všetkým/. Bratia! Uplynul už mesiac odkedy nám nebo poslalo svoj dar, ako Boh posielal nebeskú manu na utrápených Židov. Vtedy sme umierali od hladu a smädu a prijali sme tento dar civilizovanej Európy. Konkrétnie oblečenie a stravu. Ale dnes, poučený časom, pokojne môžeme povedať, že to neboli len humanitárny akt, ale niečo viac. Bola

to milosrdná zvest' Hospodinova, aby sme sa pridali k nim. Preto, po dlhých úvahách, navrhujem:

Po prvé, aby sme vyhlásili a od dnešného dňa pokladali našu vojenskú jednotku za podjednotku OSN.

Po druhé. Vymedzíme si teritórium, ktoré bude patriť pod našu jednotku, ako separátne európske teritórium tu, na Balkáne, a kde budeme uplatňovať európsky životný štandard.

Po tretie. Nadviažeme kontakty s európskymi administratívnymi štruktúrami a priradíme sa k nim ako Európska enkláva na Balkáne. Sú nejaké otázky? Nie. Navrhujem, aby sme pristúpili k tajnému hlasovaniu a v prípade kladného výsledku, aby sme podpisali ustanovujúci dokument. Biele hlasovacie lístky sú „za“, čierne „proti“.

Fetisov zapečaťuje prázdnú urnu z krabice od čokolády a nesie ju do „tmavej miestnosti“.

FETISOV Vyrovnat! Pozor!

DAVID Vyrovnat! Pozor!

FETISOV K urne – pochodom vchod!

Všetci hlasujú jeden za druhým.

FETISOV Pán doktor! Hoci ste civil, celý čas s nami prežívate naše radosti aj starosti. Preto sa patrí, aby ste aj vy hlasovali. V mene celého vojenského kolektívu – nech sa páči!

Po počiatočnom váhaní sa Doktor postaví a ide k urne. Všetci so záujmom očakávajú výsledok hlasovania. Doktor vychádza z kabíny. Fetisov slávnostne otvára urnu a nahlas vyhlasuje výsledok:

FETISOV Všetky hlasy sú „za“. A teraz oficiálne vyhlásime, ako reálny akt, prvé dva body nášho programu.

DAVID Vyrovnat! Pozor!

FETISOV Výsledkom NÁŠHO tajného hlasovania je vyhlásenie našej vojenskej jednotky za podjednotku OSN. Jej príahlé územie sa bude považovať za separátne európske teritórium Balkáncov! To je nás ustanovujúci dokument. /Vysoko dvíha listový papier./

DAVID Hurá!

Počuť silné „hurá!“ a Pohraničiarka pomaly vztyčuje modrú hodvábnu vlajku OSN. Potom David a Kiro postavia na scéne bariéru.

FETISOV Oddnes bude toto naša štátna hranica. Za pohraničiarku určujem vojaka Antonovú.

DAVID Idú kamióny NATO...

PEPA Nie!

FETISOV Pokoj. Šoféri NATO majú inú morálku... Bože, už sme zrealizovali prvé dva body nášho programu. Ostáva ešte posledný, najdôležitejší a najťažší bod – vytvorenie kontaktov s európskymi administratívnymi štruktúrami a naša integrácia do nich. Očakávam vaše návrhy, ktoré budú smerovať k vytvoreniu kontaktov.

Nastáva dlhé ticho. Nakoniec Doktor zdvihne ruku.

DOKTOR Pán plukovník, mohol by som dostať slovo?
FETISOV Nech sa páči, pán doktor.
DOKTOR Viem, že v tejto chvíli, všetci myslíte na telefón v mojej pracovni, ale ja sa domnievam, že jeho použitie na tento účel je prinajmenšom ľahkovážne. Pretože tento telefón je určite odpočúvaný, môžeme sa stat' obeťou klebiet a vydierania ešte predtým, ako dostaneme konkrétnu podporu zo Západu.
FETISOV /po dlhej pauze/. Myslím si, že doktor má absolútну pravdu. Telefón ako možnosť odpadá. Iné návrhy?
CHAČO Vo vojne sa používali poštové holuby.
FETISOV Áno, to je pravda.
MATEJ Využime sťahovavé vtáky. Teraz preletajú veľké kŕdle na juh.
FETISOV Je to isté riešenie. Áno, využijúc tisícročnú vojenskú skúsenosť, pošleme stovky posolstiev po vtákoch. Je úplne jedno, ako dosiahneme cieľ.
CHAČO A odpoved'? Ako dostaneme odpoved'?
DOKTOR Prirodzene, že ju dostaneme po vtákoch.
FETISOV Od zajtra začíname posielat' posolstvá.

Tma.

DOKTOR /zapisuje si/. Vtáky preletali v ohromných kŕdloch a tí ich v noci chytali do klietok, keď si sadali, aby si oddýchli medzi preletmi. Robili to veľmi opatrne, aby ich nezranili a priväzovali im na nohy tisíce posolstiev adresovaných Európskemu parlamentu do Štrasburgu, pre UNESCO a ktové, kde ešte. Vtáky odletiali na juh, smerom ku Grécku a niektoré ešte ďalej. Možno do južnej Afriky, ako tvrdí Chačo. Ale plukovník im vysvetlil, že OSN má pozorovateľov všade a ich posolstvá dorazia do cieľa kdekoľvek.

TRETÍ OBRAZ

Každý drží po jednom vtákovi a viaže mu odkaz na nohu.

DAVID Čobú... Dodobali mi ruky.
CHAČO Čobú, lebo nepoznajú náš nápad, ale keď vyletia, pochopia, aký je spásonosný a nebudú už d'obat'.
DAVID Rozmýšľal som, kde asi tento vták odletí, strela mu do materi!
MATEJ Nepreklinaj vtáky! Preklínať vtáky je hriech.
KIRO Prečo?
MATEJ Pretože človek pochádza z vtáka.
KIRO Človek pochádza z mamuta.
DAVID Človek možno, ale Slobodník nie. Slobodník pochádza z obyčajného vojaka.
KIRO Čo sa týka slobodníka, o tom nič neviem, ale človek pochádza z mamuta.
MATEJ Áno, ale mamut pochádza z cicavca a cicavec pochádza z vtáka. Takže človek pochádza z vtáka a jedného dňa sa môže aj vtákom stať.
KIRO Prečo práve vtákom?
MATEJ Lebo iba vtáky a človek môžu lietať. Vtáky na svojich krídlach a človek vďaka svojmu duchu. Okrem toho, taký vták je vzácna prazákladná bytosť. Napriek

tomu, že je taký malý, je schopný veľkého činu - preniest' naše posolstvo tisícky kilometrov, aby nás spasil.

- CHAČO Každá bytosť, menšia alebo väčšia, je určená k hrdinskému činu.
MATEJ Tak je, ale aj nie je celkom tak. Pretože jeden veľký čin vykonaný malou bytosťou, stáva sa veľkým.
DAVID Všetci sme hotoví?
VŠETCI Hotoví sme.
DAVID Teda púšťame...
VŠETCI Áno, púšťame.

Idú k otvorenému oknu.

- DAVID Vyrovnať! Pozor! Pripraviť! Tri – štyri...Vypustiť!
VŠETCI Vypustiť!

Počuť zvuk krídel, všetci dlho pozerajú za odlietajúcimi vtákmi.

- KIRO Odleteli...
DAVID Človek môže pochádzať z vtákov, ale nie je ako oni, pretože vtáky vždy môžu odletieť, kam chcú, no my by sme navždy ostali tu, nebyť plukovníka.
CHAČO To znamená, že človek môže letieť, ak chce.
KIRO Plukovník môže lietať, videl som ho včera na vlastné oči.
MATEJ Ty si blázon.
KIRO Viem, ale videl som ho. Kýval rukami smerom k jednému kŕdlu a v tom sa pomaly odlebil od zeme, vzlietol tak jeden meter, pol minúty stál a potom klesol naspäť.
CHAČO Ty si bol opity.
KIRO Už nepijem, hovorím pravdu.
MATEJ A prečo potom neodletí, keď môže?
KIRO Pretože nás nechce opustiť. A možno to chce naučiť aj nás.
MATEJ Niekedy večer by som veľmi chcel byť maličký a premeniť sa na nejakého vtáka a letieť dlho, veľmi dlho. Pristáť TAM, aby som im odovzdał celé posolstvo. A TÍ, keď ma uvidia, aký som malý, povedia: „Ako mohlo také malé stvorenie preletieť takú veľkú vzdialenosť?“ A ja im odpoviem: „Podarilo sa mi to, lebo tam sú moji priatelia, ktorí hoci sú veľkí, sú nešťastnejší ako ja.“ Vtedy sa ma oni opýtajú: „Prečo sú nešťastný?“ A ja im odpoviem: „Lebo sú to blázni a bláznom u nás nikto nerozumie.“

Doktor sa ticho vzdáľuje.

ŠTVRTÝ OBRAZ

Pepa objíma vtáka, ktorý má hlavu strčenú pod krídlo a uspáva ho, spievajúc mu detskú pieseň, akou deti uspávajú vtáčatá.

- PEPA /spieva/. Spi, spi, vtáčatko,
tvoja mamička je vták,
a tvoj otec je líška...

Prichádza Fetisov.

FETISOV Želám vám veľa zdravia, pani! Plukovník Fetisov k vašim službám.
 PEPA Tšššt...! Ticho! /položí spiace vtáča/. Zaspalo...
 FETISOV Áno, isteže.
 PEPA Vtáčatá zaspávajú veľmi rýchlo.
 FETISOV Áno...? Nevšimol som si.
 PEPA A musia sa zobudit' samé, inak prestanú spievať.
 FETISOV Zaujímavé...
 PEPA O čom asi teraz sníva? Určite sníva o tom, že už je v teplých krajinách a tam ho určite niekto čaká, nebude samé... Vtáci žijú v pároch.
 FETISOV Áno, áno...Také niečo sa učí v škole...
 PEPA Takéto veci sa neučia...
 FETISOV Dnes je pekné počasie...
 PEPA Áno, áno...
 FETISOV Aj slnko svieti...
 PEPA Áno...
 FETISOV Včera tiež nebolo zle...
 PEPA Nebolo.
 FETISOV Áno...Ale nevie sa, ako bude zajtra.
 PEPA Tak je... O zajtrajšku sa nevie.
 FETISOV Možno aj celý týždeň bude takto...
 PEPA Možno, možno...
 FETISOV No raz to odíde... Stále to tak býva. Kým bude zle, je pekne.
 PEPA Tak je.
 FETISOV Ale potom sa to zase napraví... É, tak dovidenia.
 PEPA Dovidenia a prepáčte.
 FETISOV Čo?
 PEPA To len... Vy viete viest' také pekné rozhovory, a ja...
 FETISOV Aké rozhovory?
 PEPA Hoci o počasí... A o inom...
 FETISOV Ó, to nič nie je... Je to také ľahké, že to naučím aj vás...
 PEPA Veľmi pekne vám d'akujem.
 FETISOV Nemáte začo. Porúčam sa, pani. /salutuje/.
 PEPA /berie spiace vtáča, objíma ho, rozplače sa/. Bože, daj, nech si nezničia vlast' a slávu. Vlast' a slávu muži zahubia najľahšie.

Tma.

DOKTOR Očakávali odpoved' na svoje odkazy poslané po vtákok. Po celý deň bol na dvore postavený dozor, ktorý strážil nebo a ostatní striehli na skalách a stromoch na vtáky s posolstvami. Niekoľko od severu tiahol ohromný kŕdeľ, ktorý postupne klesal nad údolie. Vtedy všetci vyšli na dvor a dlho pozerali k nebu, či sa niektorý vták neoddelí a nepríde k nim. Oči im slzili od tolkého pozerania...

PIATY OBRAZ

Všetci stoja na dvore, pozerajú k nebu a vydávajú vábivé vtáčie škriekanie. Oblečenie a tváre všetkých sú pokryté vtáčimi výkalmi. Pepa je pod dázdnikom.

KIRO Pozrite, pozrite! Približuje sa nový kŕdeľ. Bože, až nebo očernelo od tolkých vtákov...
DAVID Zaľahni! /Všetci sa skrývajú kým padá „dážď“ vtáčich výkalov./
CHAČO Pozrite siedmy zlava v štvrtom rade. Zdá sa mi, že má niečo na nohe.
DAVID Vidíte toho, čo letí mimo kŕdla. Letí nižšie ako ostatné. Net'aží ho niečo? Čaží!
CHAČO Možno nesie správu. Nie, nie... stúpa k ostatným.
PEPA Ešte jeden kŕdeľ letí zo severozápadu. Ešte väčší.
DAVID Zaľahnút!

Všetci sa ukrývajú, zatiaľ čo opäť padá dážď vtáčieho trusu.

CHAČO Jasné! Nie sú to krkavce?
MATEJ Ešte lepšie! Krkavce sú najinteligentnejšie vtáky!
FETISOV Krkavce sú silné a môžu odniesť akékolvek posolstvo. Dávajte pozor, či sa niektorý neoddelí od kŕdla.
CHAČO Videli ste? Dva kŕdeľ sa zmiešali!
MATEJ Neuveriteľné! Tak to odtiaľto vyzerá, ale oni letia v rozličných výškach, nikdy sa nemôžu pomiešať. Každý kŕdeľ má samostatný vzdušný priestor.
DAVID Teda ak by niektorý vták z hornej roty chcel zletieť ku nám s posolstvom, dolná rota ho nepustí...
MATEJ Nie! V takom prípade mu utvoria koridor. Dávajte dobrý pozor, či niečo také neuvidíte.
KIRO Prečo pozerať na sever, keď naše správy idú na juh? Musíme pozerať na juh.
DAVID Správne! Veľmi správne! Musíme pozerať na juh! Vyrovnať! Pozor! Čelom vzad!

Všetci sa obrátia na juh a opäť zdvihnu hlavy k nebu.

CHAČO Z juhu neletia žiadne vtáky.
MATEJ Určite?
KIRO To je jasné! To je úplne jasné! V zime letia vtáci na juh a nie na sever...
FETISOV NATO môže dostať správy na juhu a poslať ich od severu. Pretože ich komunikačné možnosti sú neobmedzené.
CHAČO To znamená, že správa môže prísť aj od severu.
KIRO Samozrejme, že príde od severu. Len vták, čo je blázon ako my, letí v zime na juh.
DAVID Vyrovnať! Pozor! Čelom vzad!

Všetci sa znova obrátia na sever.

PEPA Letia dva nové kŕdeľe!
CHAČO /narieka/. Bože, toľko vtákov a ani jeden nepristane u nás!
PEPA Len pokoj! Nezúfajte! Vtákov sú miliardy a tie ak doručili tisíc správ, tak z milióna vtákov iba jeden nesie odpoved'. Ved' doteraz nepreletelo ani pol milióna!
MATEJ Vidíte toho, čo robí ten looping? Vidíte ho?
VŠETCI Kde?
MATEJ Aha, tam! Uprostred druhého kŕdla!
PEPA Chce upútať našu pozornosť. Nepochopili ste?
CHAČO Aspoň tak to vyzerá.
MATEJ Presne tak. Pozrite, žiadny iný vták nerobí looping, iba on.

CHAČO Aha, dívajte sa! Ten sa oddelil od kŕdľa!
MATEJ A klesá dolu!
DAVID Letí smerom k lesu.
CHAČO Už ho nevidno. Určite pristál. Podľame, pohľadáme ho.
KIRO Kde?
CHAČO Čo kde, v hore...
KIRO Ako ho nájdeme v hore. Hora má tisíce hektárov.
MATEJ Sám sa nám ohlási.
KIRO My sme všetci blázni, ale ty si absolútne... Ako sa nám môže ohlásit vták?
FETISOV Vycvičili ho.
KIRO No, možno...
DAVID Do hory poklusom klus!
VŠETCI Do hory, do hory!
DAVID Vpred!

Tma.

DOKTOR Je možné, že ten vták priniesol nejakú správu, ale oni ho nenašli, pretože sa spustila hustá hmla. Hľadali ho v tej hmle do večera, ale neozval sa im. Určite zablúdil. V nasledujúcich dňoch sa kŕdle zmenšovali a správa stále neprichádzala. Plukovník bol skľúčený, napriek tomu nič nedával najavo. Nástupy a pochodové cvičenia na dvore sice pokračovali každý deň, no aj on sám chápal, že nemôže donekonečna pripravovať armádu bez toho, aby niekom nešla. Stále očakávali správu a počas toho sa odohral jeden nepríjemný incident.

Kiro a David sa tajne po tme zakrádajú.

DAVID /šepká/. Penev?
KIRO Áno.
DAVID Kde si?
KIRO Tu.
DAVID Plazením vpred!
KIRO Idem.
DAVID Zaťahni! Tu je. Taký veľký vták sa nevidí každý deň.
KIRO Si si istý?
DAVID Som si istý. Videl si ju, ako sem vliezla?
KIRO Aký je to vták?
DAVID Asi samička...

Počuť šum vtáčích krídel.

DAVID Počul si ju?
KIRO Počul.
DAVID Nepovedal som ti? To je zaujímavé. Prišla sama, nevolal som ju. Určite niečo hľadá...
KIRO Hľadá kontakt. Zatvoril si okno?
DAVID Všetko som pozatváral. Stráž dvere a ja jej zatial vezmem tú správu.
KIRO Chod' na ňu od chrbta.
DAVID Viem.
KIRO Tesne odzadu a prehľadaj ju.

DAVID Nepoučuj slobodníka!
KIRO Ak nájdeš peniaze, zober aj tie.
DAVID Nepriateľ je pred nami, ideme.
KIRO Plazením vpred.
DAVID Do útoku!

Hluk boja a škrekot.

DAVID Pozri mi hlavu! Pomóóóc, som ranený!
KIRO Vydrž, hned' som pri tebe....
DAVID Do boja!
KIRO Idem!

Počut' údery.

DAVID Udrel si ma!
KIRO To bola zrážka v boji z blízka, prepáč.
DAVID Uteká! Doškriabala mi oči, ale ja ju nájdem.
KIRO Má správu?
DAVID Neviem! Neviem, ale už som ju skoro mal.
KIRO Klameš!
DAVID Neklamem, keď som ju chytil, cítil som, ako ma čosi zovrelo. Keď ju nájdem, skoncujem s ňou!

Svetlo. Vo dverách stojí Fetisov a ostatní.

FETISOV /stroho/. Kto zaútočil na vtáka?
DAVID Ona prvá zaútočila... Ja som chcel od nej len tú správu.
FETISOV Vstaň! Pozor! Vtaky sú nerozumné a bezbranné. Očakávame od nich posolstvo a záchrannu. A ako ich vítame? Násilím!? Viete si predstaviť, ako by sa na to pozerala Európa? A ako budeme vyzerat' my, keď sa pred ňou zjavíme? Ako sa pozrieme do očí ľudom, ktorí nám poslali potraviny, keď sme umierali od hladu? Oblečenie, keď sme umierali od zimy? Nádej, keď sme boli zrútení v beznádeji? Títo ľudia, nám pošlú správy po vtákok a prijmú nás ako bratia. Lebo to nie sú obyčajní ľudia, ale anjeli.
PEPA Správa, správa! Prišla správa! /drží v rukách malého vtáčika/. Zaplietol sa do siete a takmer zamrzol od zimy. Doniesla som ho do tepla a na nohe som mu našla správu na kovovom krúžku.

Fetisov berie vtáčika a pozorne si ho obzerá.

CHAČO Ornitologický krúžok, je na ňom niečo...?
FETISOV Je to šifra.
CHAČO Píše sa tu E.01/01.
KIRO /pomalý číta/ E.01/01.
FETISOV /dešifruje/. Prídte. Prvého. Prvý. /všetkým/. Prvého januára ideme!
CHAČO Ako to, ideme?
FETISOV Nad pozvaním sa nediskutuje. Jasné?

Tma.

DOKTOR To, čo sa mi na prvý pohľad zdalo nemožné, sa každým dňom stávalo reálnejším. Vytiahli starý džíp, premaľovali ho na bielo a na kapotu a dvere namaľovali modrý znak OSN. Disciplína sa zo dňa na deň upevňovala. Aby mali dostatok času, vstávali ráno 4:30.

SIEDMA KAPITOLA

Na scéne je mapa Európy, na ktorej je veľkými červenými šípkami označená cesta. Pred mapou stojí Fetisov s ukazovadlom.

FETISOV Ešte raz ukážem trasu. Odtiaľto do Srbska. Srbsko – Maďarsko. Maďarsko – Slovensko, Slovensko – Česko, Česko – Nemecko, Nemecko – Francúzsko, Francúzsko – Štrasburg. Ale ešte pred príchodom do Srbska sa môžeme skontaktovať s útvarom OSN. A teraz – možné prekážky. Po prvej, aby nás nezastavila cestná polícia.

CHAČO Nemožné. Cestná polícia nikdy nezastavuje automobil sa znakmi OSN.
FETISOV Ozaj. Ďalej.

KIRO Ďalej je hranica a odtiaľ nás vráti pasová kontrola.

FETISOV Vážení! Máme predsa ustanovujúci dokument, s ktorým sme priadený k OSN a nikto nemôže zastaviť vojenskú jednotku Spojených národov. Dnes je 30. decembra a my sme už konečne pripravení. Zajtra je 31 decembra. Vyhlasujem ho dňom oddychu a rozmýšľania... Ideme – 31 decembra o 00 hodine. Ste voľní.

Tma.

DOKTOR Určite chceli ísť. Samozrejme, že každý veľký projekt má svoje boľavé miesto: mohol by som zatelefonovať na psychiatriu a všetko zmaríť. Ale vtedy by som pokazil ich hru, v ktorej žijú ako normálni. Inak by sa opäť zmenili na ľudské trosky, akými boli predtým. A koniec koncov, kto môže zaručiť, ktorá hra je skutočná? Či ich malá hra alebo veľká hra všetkých, ktorí sa nazývajú normálnymi. Samozrejme, ich vrátia z prvej hranice, inak by som išiel aj ja. Možno, že by mi tam niekto dobre zaplatil za moje zápisky. Hoci už som si predstavil, ako ležím na schodoch pred Kolínskou katedrálou alebo pod mostami na Seine –bohatý, zdrogovaný a nikým nerušený. 31 decembra prišiel ku mne Fetisov...

ÔSMY OBRAZ

Doktor je sám.

FETISOV Dobrý deň, pán doktor.

DOKTOR Sadnite si.

FETISOV Ďakujem. /sadá si/ Pán doktor, chcem predovšetkým vysloviť svoje uznanie k vašej pozícii pozorovateľa. Som vojak a uvedomujem si reálne ťažkosti, ktoré by ste nám ešte mohli spôsobiť.

DOKTOR Ako vidíte, nerobím to.

FETISOV Vy, samozrejme, máte aj iné riešenie, ale my nie. My musíme ísť.

DOKTOR Veríte, že sa vám to podarí?

FETISOV Čo je to za otázka?

DOKTOR Musíte prejsť päť štátnych hraníc a nikto z vás nemá žiadny dokument.
FETISOV Ako že nie? A ustanovujúci dekrét?
DOKTOR To je čistá paranoja?
FETISOV Ak ostaneme, tu to bude horšie ako paranoja. Každá túžba a každý veľký počin
sú paranojou, doktor.
DOKTOR Veľké veci sa málokedy vydaria...
FETISOV /pomaly a zreteľne/ Pán doktor, chcem – znamená môžem!
DOKTOR Možno... Hlupákovi aj Pán Boh pomáha.
FETISOV Doktor, Boh na tomto svete pomáha jedine bláznom. Pretože aj on bol blázom,
ked' ho stvoril. A teraz je zaľúbený do svojho omylu.
DOKTOR Možno... Je to logické...
FETISOV Ideme o polnoci. /salutuje a vychádza./
DOKTOR /sám./ Íst' či neíst'? Koho budem nasledovať? Jorik alebo Fortinbras?
V každom prípade som doteraz vždy nasledoval normálnych a nemôžem
povedať, že by som to dotiahol bohvie kam. Ani zemepisne, ani nijak...

DEVIATY OBRAZ

*Tma, zaznieva vojenská trúbka a dupot ťažkých vojenských topánok. V tme
počut' hlasné povely Fetisova:*

FETISOV Vyrovnať! Pozor! Kontrola počtov! Slobodník?
DAVID Tu.
FETISOV Antonova?
PEPA Tu.
FETISOV Ivanov?
CHAČO Tu.
FETISOV Mateev?
MATEJ Tu.
FETISOV Penev?
KIRO Tu.
FETISOV Vyrovnať! Pozor! Vpravo vbok! Ku východu pochodom vchod! Stáť! Vľavo
vbok! Vyrovnať! Pozor!

*Scéna sa rozsvecuje a vidieť všetkých pred bielym džípom, na ktorom veje
zástava OSN.*

FETISOV Páni, ako vojenská jednotka OSN, musíme začať používať cudzie jazyky.
V tejto súvislosti môžem povedať, že môj materinský jazyk je ruština.
DAVID Ja viem po cigánsky.
CHAČO Ja viem jeden monológ po anglicky: „To be or not to be...“
PEPA Lepšie bude, ak budeš ticho...
CHAČO Už som ticho, ale ak ty začneš hovoriť o Dunajskom moste, hned' všetci
pochopia, že sme blázni.
PEPA Kto je blázon? Ja? Vidíš tento dokument? Nepíše sa tu, že som zdravá?
Nepíše?
FETISOV Páni! Páni!!! Vy nie ste blázni! Vy ste iba iní ako ostatní. Vy nie ste pre tento
svet, vážení! Prečo je tento svet vytvorení pre rovnakých? Ale náš skutočný
svet niekde existuje a my tomu musíme veriť, lebo aj v Biblia sa píše:
Blažení trpiaci!

Blažení modliaci!
Blažení plačúci!
Blažení chudobní duchom!

My sme všetko toto spolu, bratia, a preto dodajme to, čo Božie ústa vynechali:
„Blažení blázni!“ A preto verme tomu, hoci nikde v „Charte ľudských práv“
nie je nič o právach bláznov. Tu máte jedinečné právo byť liečení, aby ste sa
stali rovnakými, a preto sú blázni bezprávnymi a najnešťastnejšími ľuďmi na
tomto svete. Musíme z neho ujsť. Vlastne z neho utekáme ale nie ako porazení
ale ako víťazi. Jasné?

VŠETCI
To je pravda!

Doktor, ktorý doteraz pasívne počúval, sa priblíži k Fetisovovi.

DOKTOR
FETISOV
Pán plukovník, môžem sa k vám pridať?
Áno.

Všetci tlieskajú a doktor sa postaví na koniec útvaru.

FETISOV
Vyrovnať! Pozor! Vpred páni! Pochodom vchod!

Tma.

DOKTOR
Najľahšie sa prechádza hranica 1. januára ráno... Pohraničiarov sme vôbec
nevideli – určite vyprevádzali novoročnú noc. Vojaci-pohraničiai vzdali úctu
plukovníkovi OSN a zaželali mu príjemnú cestu. Nadránom sme cestovali po
cudzine. Tu sa ľudia nedelili na bláznov a normálnych, ale na kresťanov
a muslimov. Osud si vždy nájde spôsob ako rozdeliť ľudí. Tisíce utečencov išlo
na východ a my sme pokračovali na západ. Odkial tito ľudia idú, prečo? Ako
povedal plukovník, cesta do raja, viedie peklom. Čím viac sme išli na západ,
tým sme stretávali viac jednotiek v modrých prilbách. Zdravili sme sa s nimi.
Napokon sme sa pridali k jednej kolóne francúzskych modrých prilieb a vydali
sme sa s nimi na sever. Po piatich dňoch sme dorazili do Štrasburgu.
Do budovy Európskeho parlamentu nás nepustili, preto sme podali našu
žiadosť poštou. Tu sú ľudia veľmi presní a po mesiaci nám odpovedali.
Napísali nám, že nemajú taký zákon, ktorý skúma otázku samovoľne sa
prišťahovaných vojenských jednotiek. A pre tú istú príčinu nás nemohli ani
vykázať. A tak sme ostali, hoci mimo zákona ale v srdci Európy. Rozložili sme
si tábor v centre Štrasburgu, pred katedrálou, kde každý mimo zákon môže
nájsť útočisko v chráme. Chvála Bohu!

DESIATY OBRAZ

*Otočili hlavy a upadli do zúfalstva, všetci sedia na zemi. V tej chvíli hlasno
zaznieva tvrdý a istý hlas Fetisova.*

FETISOV
Vstat! Pripraviť sa!

Neochotne plnia rozkazy.

FETISOV Vyrovnat! Pozóór! Bratia, vybojovali sme veľké víťazstvo. Prešli sme tisíc kilometrov a prišli sme sem. Je to veľké hrdinstvo a to nám dá nové sily ísť vpred. Najdôležitejšie na tomto svete je vzpriamíť sa a ísť ďalej.

Skutočný vojak je vojakom do konca svojho života a kým je živý, vždy nájde dost síl, aby sa vzpriamil a išiel ďalej k tomu prekrásnemu svetu, pre ktorý je stvorený. Jasné?

VŠETCI Jasné!

FETISOV Na víťazstvo – hurá!

VŠETCI Hurá!

FETISOV Vyrovnat! Pozor! Pochodom vchod! Raz-dva, raz-dva...

Prechádzajú v rade za sebou a pochodujú v kruhu okolo Fetisova.

FETISOV Čata!

Tento povel znamená, že musia „ísť parádnym krokom“. Nie je to dupot ľažkých vojenských topánok.

FETISOV Raz-dva, raz-dva... Melódia piesne!

Pochodujúc spievajú.

FETISOV Vyššie! Vyššie! Stiahnuť rad! Ľavá, ľavá! Raz-dva-tri! Ľavá, ľavá, raz-dva-tri!

Upadá do delíria, pokračuje v kričaní:

FETISOV Nájdeme ten prekrásny svet. Nájdeme ho, aj keby neexistoval na zemi, pretože ho budeme hľadať ďalej aj po smrti. Vesmír je všade a nikto neboli všade, aby mohol dokázať, že taký svet neexistuje. Vstat! Vystať! Vyrovnat! Pochodom vchod!

Fetisov náhle púšťa svoju prilbu na zem, hlava mu ochabuje a on utícha v nekonečnom mlčaní.

Tma.

DOKTOR Plukovník nikdy viac neprehovoril. Bolesti sa mu znova vrátili. Upadol do fázy depresie. Od tej chvíle som prestal byť narkomanom. Fetisov ma naučil, ako to dosiahnuť aj bez drogy – ako sa vzpriamiť a pokračovať...

Toto všetko sa stalo veľmi dávno, pred rokom, dvoma a možno troma – už sa presne nepamätam. Dnes presne neviem, aký je deň a mesiac, ale je jar, pretože sme chytili jedného stáhovavého vtáka a David využil možnosť, aby po ňom poslal list pre svoju ženu.

Scéna, kde všetci púšťajú vtákov.

DAVID Vypustit!

VŠETCI Vypustíiít!

CHAČO Odlietajú!

KIRO Už ich nevidno!

MATEJ	Vidím ich! Vidím ich! Opúšťajú Francúzsko! Už sú v Nemecku!
CHAČO	Nemecko – Česko...
KIRO	Česko – Slovensko...
PEPA	Slovensko – Maďarsko...
MATEJ	Maďarsko – Srbsko...
VŠETCI	Srbsko – /prežehnajú sa/ Ó, Bože! Pristala!

Tma.

DOKTOR A pretože David nevie písat', diktuje mi list. Takto:

DAVID „Mila! Píšem ti z Francúzska, z námestia pred katedrálou v Štrasburgu. Počasie je slnečné, ale aj u vás je určite slnečno, pretože na jar je slnečno všade. Je tu pekný kraj a dobrí ľudia. Aj vzduch je čistý, ale iba vzduchom nie je človek živý. Nehovorím o jedení –sme tu ako vojenská jednotka a ľudia nám každý deň dávajú peniaze. Na Nový rok vám pošlem pozdrav, aby mali deti radosť. Určite vyrastli... Prepáč, zabudol som sa opýtať, či majú nového otca? Ak sa objaví nejaký otec, vezmi si ho, lebo bez otca sa nedá žiť – to mi je jasné. Nezapredali sme sa. Udržiavame si vysokú vojenskú disciplínu a každý deň o štvrtnej poobede máme poradovú prípravu. Ľúbim vás a bozkávam.

Váš milujúci manžel a otec – slobodník Šukriev.

EPILÓG

Hodiny na katedrále odbíjajú štyri popoludní. Doktor, vzorne ustrojený v centre námestia, hlasno a mechanicky velí:

DOKTOR Vyrovnať! Pozor! Pochodom vchod!

Vojaci búchajú nohami v pomalom slávnostnom pochode. Dookola šumí a tlieska nával turistov a čata pokračuje vo svojom slávnostnom pochode. Jeden z nich scházza z javiska a hrkajúc mincami v modrej prilbe, ide medzi divákov v sále.